

Eddig kevés hallgató iratkozott be az egyetemekre

A megállapított létszám felét teszik az eddig beiratkozottak
A különféle pótdíjak tetemesen drágítják a tandíjat — Jegyzetekkel pótolják a diákok a drága könyveket — Modern diákszallókat az egyetemi hallgatóknak — A tanári karokban nincs sok változás
A diákok az idén részesülnek először az állami, egyenként 800 pengős segélyben — A nem kötelező tantárgyak közül a rádió- és repülőgéptantárgyaknak van sok hallgatójuk

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) Szeptember 26-án nyitják meg kapukat az egyetemek. Már javában folynak a beiratkozások, amelyek arányszáma még eddig nem kielégítő. Az egyetemek előirányzott létszámának még csak a fele van betöltve. Sokan azonban, mint eddig is minden tanévben, csak az utolsó napokban jelentkeznek. Most is arra számítanak, hogy a késelem a létszám teljes betöltését fogja eredményezni. Az általános tanulni-akarás ideai eredményeként feltétlen csökkenésről számolhatunk csak be. Ennek okát egyrészt a miniszteri rendelkezésben kell keresni, amely a jogi karon is létszámapasztást irányított elő, de legfőként abban, hogy a horribilis tandíjat és könyveket a mai életstandardjuk mellett sokan nem tudják megfizetni. Nagyon sok egyetemi hallgató van, akik csak lézengenek az egyetemek questorai előtt most a beiratások napja, mert még nincs pénzük és nem is tudják, hogy honnan teremtik elő a szükséges pár milliót. Reménykednek, hogy a Rothermere-féle akció számukra is fog segítséget nyújtani.

Az egyetemeken a félévi tandíj 102 pengő. Ezenkívül fizetni kell a beiratási díjakat is, amely egy idén iratkozott hallgatónál 48,50 pengőt jelent. A műegyetemen az említett díjakon kívül még külön laboratóriumi hozzájárulás címén 28—130 pengőt fizetnek a fakultások szerint. Általános segélyben részesülnek a köztisztviselők, özvegyek, menekültek gyermekei és az árvák is, akik, ha jó előmenetelt tanusítanak, feltandíjmentességben részesülnek. Nem zárják el a kedvezmény lehetőségét más szegényebb osztály gyermekeitől sem, de ezektől feltétlenül megkivánják a prima osztályzatot. A nagy tömeg pedig

fizeti a teljes díjakat a legkülönbébb címen szedett pótdíjakkal együtt.

Az első alapvizsga: 300 pengőt jelent

A beiratás és a tandíj csak egyik része a kiadásoknak. Hátra van még a tankönyvvásárlás. Az idén még magasabbak itt az árak. Az egyetemi hallgatók nagy része alig vásárol könyvet. Nincs pénzük rá. Ahol csak tehetik, jegyzetekkel pótolják a drága könyveket. Azonban ez a tisztán vagyoni kérdésen alapuló tankönyvmellőzés természetesen a diák szellemi előhaladásának esik a rovására. Nagyon sok a szegénysorsú diák, akiknél érthető is, hogy nem képesek 20—30—48 pengős tankönyveket vásárolni. Van azonban még ennél drágább is: az egyik: Közigazgatási és pénzügyi jog könyve 52 pengő. Az idén sok új tankönyv került kiadásra. Főleg az alig egypár éves közgazdasági egyetemnél, ahol a fejlődés, a haladás olyan mérvet öltött, hogy némely új speciális tankönyv kibocsátását látták célszerűnek. Ezeket az új speciális tankönyveket természetesen antiquarásban még nem lehet megkapni. És így kölcsönkérés és egyéb nehézség árán juthat hozzá a vagyontalan egyetemi hallgató. Ezek számára a tankönyvvásárlás lehetetlenné van téve. Hogy csak egy példát is említsünk: egy első féléves hallgató beiratása, tandíja és könyvei majdnem 200 pengő kiadással terheli a szülőket. Vagy egy másodéves hallgató, aki alapvizsgáznai kíván, összes kiadásai fejében 300 pengőt fizet.

Ez az oka annak, hogy rengetegen nem tudnak beiratkozni, mert lehetetlen megfizetni a magas díjakat. Az idén is, mint minden tan-

évben, kérelemmel fordultak az egyetemek vezetői a kultuszminiszterhez, hogy a diákok helyzetén könnyítsen: *csökkentse a tandíjat.*

Nem volt eredménye a kérelemnek, sőt a kultuszminiszter azt a rendeletet adta ki, hogy a tandíjak a békebeli díjak 80 százalékára emelhetők. Az egyetemek vezetői azonban nem emelték fel a tandíjat, csak az egyes vizsgák és colloquiumoknál.

Az egyetemi hallgatók által többször kérelmezett részletfizetési kedvezményt szintén nem engedték meg. Ennek a kérelemnek az indoklására a diákok most kongresszust hirdetnek, hogy felsorakoztassák mindazokat az érveket, amelyek állításaik igazolására szolgálnak.

Nagy gondot okoz az ifjuság körében ama szomorú körülmény, hogy Budapesten még mindig nem létesítettek elég modern diákszallókat és kollégiumokat. Egyelőre ott tartunk még, hogy azok, akik beiratkoztak az egyetemekre, nem tudnak lakáshoz jutni és nyomoruságosan vergődnek. Vannak ugyan kollégiumok, de azok egyrésze primitív tömegszállás, ahol a nyugodt tanulásról, de különösen a hygiénáról alig lehet szó. Igaz, hogy ez olcsó. De még ez a kedvezmény sincs mindenki részére megadva. Nagyon kevés azoknak a száma, akik így tudnak elhelyezkedni. Sokan óraadások ellenében kapnak kosztot, lakást, de a legnagyobb rész 40—50 pengőt fizet hónapos szobájáért. A lakás megszerzése különösen a leány egyetemi hallgatók részére jelent nehézséget. Leányalberlőt általában nem szívesen látnak. Házitanítókul nem igen keresik őket és a megélhetést csak a kézimunka jelentheti számukra.

A jogikaron apasztották a létszámot

A tudományegyetemen az idén a hittudományi karra 50, a jogra 500, az orvosira 300 orvos és 100 gyógyszerész, a bölcsészetre 300 bölcsész, 100 gyógyszerész, a természettudományira pedig 400 hallgató felvételét engedélyezték. Eddig 1170 diák iratkozott be, ezekből 70 százalék a vidéki. De arra számítanak, hogy ez a szám a beiratkozási határnap leteltével meg fogja ütni az 5500—6000 főnyi tavalyi mértéket. Változás a tudományegyetemen nem történt, csak a jogi karra felvehető hallgatók létszámát apasztották le a tavalyi 550-ról 500-ra. A római jogot ismét Szentmiklóssy Márton tanítja. A magyar alkotmány és jogtörténet előadója szintén Király János. A magyar közjogot Kmety Károly, a közgazda-

Urinők!

Mielőtt

Őszi, téli kabátjait,

utcai vagy estélyi ruháit beszereznék, fáradjanak el és győződjenek meg kabátjaik és ruháik jó minőségéről, fazonok és szövet finom különlegességéről, az áram olcsóságáról. Nagy választék! Legolcsóbb árak!

KOVÁCS FERENC

Muzeum-körut 21. szám, I. emelet.
Telefon: Józsei 305—04.

ságtant Navratil Ákos, a jogbölcészetest Angyal Pál, az egyházi jogot Natter Antal tanítja az idei tanévben is.

A közgazdasági egyetem a háború alatt létesült. Ezalatt a pár év alatt rohamos fejlődésnek indult és nagyban érzi a megfelelő helyiségek hiányát. Az egyetem kereskedelmi szakosztályára az 1200 jelentkező 50 százaléka iratkozott be, de ha hozzászámítjuk az ide tartozó felsőkereskedelmi iskolai tanárképző hallgatóit is, akkor az egész létszám 70 százalékát képviseli. Közvetlen utána következik létszámával a mezőgazdasági szakosztály, amely mintegy 20 százalékát teszi, míg a többi a közigazgatási szakosztályt végzi. A nőhallgatók általában tíz százalékot képviselnek.

A köztisztviselői egyenként 800 pengős ösztöndíjból a közgazdaságtudományi kar hallgatói közül 29-en fognak részesülni.

A múlt tanévben kinevezett két új tanár közül Egyed István dr. az ipari közigazgatási és báró Kaas Albert dr. a közjogi és összehasonlító állampolgári tanszéket fogja betölteni. Egyéb-ként a tanári karban változás nem történt.

A műegyetemen az első félévre 425-en jelentkeztek. Még van hely, de itt is az utolsó napoktól várják az eredményt. A megállapított szám szerint a mérnöki szakra 150, az építészi 100, a gépészmérnökre 300, a vegyészmérnökre 20, a közgazdasági osztályra 75 hallgató vehető fel. A nőket a mérnöki, gépészi és vegyészmérnöki karról kizárták, de ha valaki önszorgalomból hallgatni kívánná, mint vendég részt vehet az előadásokon. Nőket csak a közgazdasági osztályra vesznek fel korlátozás nélkül, a megállapított létszám keretén belül és az építési osztályra, ahová csak öt iratkozhatik be közülük.

A vegyészmérnöki szakra nem vehetnek fel többet 20 hallgatónál, mert a laboratóriumi

kiképzésnél nem lehet nagy létszámot állandósítani.

Kedvezményekről talán itt lehetne leginkább beszélni. Igaz, hogy a legnagyobb szükség itt van erre. A különféle laboratóriumi díjak lefizetése nagy gondot okoz a diákoknak. *Egy vegyész-mérnök-hallgató egy félévre például 130 pengő laboratóriumi díjat fizet.*

A kedvezményeket ingyen orvosi rendelő, ingyen kötszer alakjában élvezik a diákok. Menzáikon igen jutányosan, 60 fillérért étkezhetnek a hallgatók. Indokolt esetben ingyen. Az elsőéves hallgatók közül 160-an kapnak az idén is ingyen sportfelszerelést. Az állami ösztöndíjak egyenként 800 pengős adományából 88-an részesülnek segélyben. A békebeli ösztöndíjak, amelyek meglehetősen összeget képviseltek még békében, most valorizálatlanul hozzák a 20–30 filléres kamatokat. Az alapítványok kamatait az egyetem vezetősége minden egyes esetben kiegészíti rendszerint 40 pengőre. Egyébként a segélyek és a tandíj ügyeit mint mindenütt, itt is liberálisan oldják meg. Ha valaki önhibáján kívül nem tudott eredményt felmutatni és nem felelt meg a tanügyi szabályzatnak, még az is számot tarthat a segélyekre. A létszám azonban csökkent. A békebeli 2000 főnyi létszámhoz viszonyítva, most csak 1500 jelentkezőre számítanak. Tanári változás még nincs. Az üresedésben levő II. és III. gépszerkezettani, általános géptani, ásványtani és földtani, gazdaságpolitikai katedrák még mindig előadó nélkül várják a hallgatókat.

Az 500 papirkoronás pályadíj

Az egyetemek tanrendjében feltűnően sok nem kötelező melléktantárgy szerepel. Ez azonban azzal magyarázható, hogy a mai néhez gazdasági viszonyok mellett a kötelező tárgyak elvégzése nem ad kellő lehetőséget arra, hogy el is tudjon helyezkedni az illető diplomás mérnök, építész vagy vegyész. Könnyebb az elhelyezkedés, ha a diploma mellett valamelyes speciális technikai kiképzést is nyer. Ennek tekinthető a műegyetem közgazdasági fakultása is, amely nem más, mint mérnöki továbbképzés. A budapesti műegyetem ennek a fontosságát Európában elsőnek látta be és a fakultás felállításával megelőzte az angol, német, francia egyetemeket is, ahol csak a múlt években vezették ezt be.

A műegyetemi nem kötelező melléktantárgyak közül a rádiotelegráfia, rádiótelefónia és a repülőgépek elméleti-szerkezettana iránt nyilvánul meg nagyobb érdeklődés az ifjúság körében. Sokan érzik szükségét annak, hogy

Kevés érdeklődést tanúsítanak a csillagászat, általában az elvontabb tudományok iránt. Idegen nyelvekre alig iratkoznak. Sok hallgatója lesz az idén a gazdasági földrajznak, amelyet a világ egyetemei még nem tanítanak, egyedül csak a budapesti közgazdasági egyetemen.

Az ifjúság részére hirdett pályatételek összegei nem nagyon buzdítják a hallgatókat. A békebeli összegek valorizálatlan papirkoronái nem ambicionálják a tudományra szomjazókat. Igaz, hogy sok pályatételt egészítenek, kerekítenek ki pengős összeggé az egyetemek vezetői, de még így is kevés vállalkozó, pályázó akad. A legtöbb pályatételt az idén már negyedszer-ötödösör hirdetik. Így már szintén ötödik ízben szerepel egy nemeslelkű tudománybarát adományából a következő tétel: „Mi az értelme a király és a császár szó-

nak az ókortól napjainkig”. Amíg a többi tételek nagyrészt kikerekítették, ezt meghagyták eredeti összegében: ma is csak 500 papirkorona a jutalma.

Számottevő összeget képvisel egy jogász pályatétel, amelyet már negyedszer tüztek ki: „Kifejtendő a polgári perenkívüli eljárások viszonya a polgári perhez s azok jelentősége a magánjogi jogvédelem jövő kialakulása szempontjából”. Ennek a pályadíja 262 pengő.

A legnagyobb díjat az irodalomtörténet egyik, már másodsorú kitűzött pályatétele jelenti: „A nemzetiségi egyenjogúság tárgyában hozott 1868. évi XLIV. t.-c. létrejövésének története”. A békebeli 2000 papirkoronát most 400 pengőben állapították meg.

Hatodszor tüztek már ki egy szembetegségitémát és a klimatológia köréből három tételt.

B. Z.

Orvosolni kell a régi nyugdíjasok sérelmeit

Semmi akadálya sem lehet már az élő törvények végrehajtásának — A régi nyugdíjasok elkeseredésénél csak a nyomoruk nagyobb — Nagyszabású mozgalmat indítanak a nyugdíjasok igazuk kivívására

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) A közszolgálati alkalmazottak küszöbön álló illetményrendezésével kapcsolatban a nyugdíjasok, özvegyek és árvák ismert sérelmei élesen kezdik foglalkoztatni a nyugdíjas kategóriák különböző érdekvépviseleit. A polgári nyugdíjasok Miskolcon, a KANSz októberi vándorgyűlésén alkarnak erőteljesebb hangot adni panaszainknak. Ezt a vándorgyűlést az eddigiek szerint október 27-én tartják meg. De más nyugdíjas-érdekeltségéknél is élesen mozgolódás észlelhető.

A készülő mozgalmak kapcsán alkalmunk volt beszélgetést folytatni a nyugdíjasok egyik kimagasló, agilis vezérével, aki a következőképpen jellemezte a helyzetet:

— A nyugdíjasok ismét nagyon komoly helyzet előtt állnak, ami érthető izgalommal tölti el őket. A tényleges tisztviselők és alkalmazottak illetményeit akarják az évszázadosan róluk írtakról, de az

leges tisztviselők és alkalmazottak nagyon rászorulnak a fizetésjavításra, hisz illetményeik — különösen azok vásárlóértékét nézve — még nagyon messze állnak a békeilletményektől és a nyakunkba szakadt drágasággal kapcsolatban sem volt semmiféle segítségben részük.

— Kérdezzük azonban, hogy ha a ténylegeseknél nem odázható el tovább az illetményjavítás, hogyan hagyhatnák ki abból a nyugdíjasokat, akiknek egy része még mindig a szanalási terhek sulya alatt nyög, a másik része pedig már több mint két éve nélkülözi azt az élő törvények által biztosított aránylagos javítást, amiben a ténylegeseknek és az új nyugdíjasoknak részük volt? Meddig kell még nélkülözni, nyomorogni a régi nyugdíjasoknak s mikor érkezik már el végre az az idő, amikor a rájuk vonatkozó törvényeket végrehajtják? *Genf már nem szab korlátokat, az állampénztárban számottevő felesleg van, s így semmi akadálya sem lehet a nyugdíjasok jogos és törvényes igényei kielégítésének.*

— A régi nyugdíjasok emlékeztetében élénken élnek még azok a kormányváltások, amelyek a törvényes igények kielégítését